

ACC. N:R M. 12246:1.

Fiskemat Frägalista No 87 Svare. av de
Bande samt de mindre benämlade.
ej fiskerushåll:

När i Smålands marga nejd, var
sillen särskilt den salta, men
även den färska, samt till julhöj-
tiden och om man hade råd hela
vinteren såkallad lutfisk, på de
gårdar som pågode att få märka
den ansedda Slättäl på där fanns
lutfisk, men som sagt sillen var
den dominerande. Så var det ju
någon som fiskade i insjöarna
så vill jag försöka att beskriva några
av dessa fågar: Taesk länka och grä-
sejt, ja som sagt till jul och de
följande helgerna så långt som det
till "Juläfisken" in köpta poetik sätte

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lmf 87.

ACC. N:R M. 12246:2.

Ja då slapp man den "kälsigade
silken". Men någon sådan som Ni
omnämnt butter rödspätta å tokiader
fanns ej. Ja det fanns och finns än i
dag de som ej äter ål som ej är
fångad i sätvatten. Därför att det
påstås att ålen äter människor
som ankunnat i Havets djups
annars i allmänhet utsägs ålen för
något svädes gatt. Och bönder
som ägde eller bådte in till sjön
eller något nattendeag de fängade
ål i ålkista samt i sjöarna
på ållaren. Jag har i min be-
däm näst medan och pläcka upp
ål ur kistan många många gånger
men det gälde att taga riktigt
tag med träklämman samt att

2
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 12246:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hålla riktigt tyst med när i
busskaget vid läcken som vi
hätte satt vår ålåkista ty annars
kände att den var länsad när
vi kom med vår klänna och
säck ty en sådan måste man ha
så att inte gaddbitaren ringlade
bort. Någon kanseering fans ej
på den tiden, men det saltade
med ål till vinter sävel, ja det
var riktigt fort när som det var
stekt ål, får krakt sådana fans nog
ingen som åt, Men att sätta den
var ganska mycke arbete, får
man skulle skusa den i färet
grav grus sedan i finare sand, på
att den såg ut sådan som den
varit pladd, Men man får ej lära

3

ACC. N:R M. 12246:4.

till att på båt skinnat då man
skall salta den men lätta skall
andagas innan den anrättas och
det går ganska lätt om man blott
lägger ålen i vatten några timmar
före anrättningen, ja sällan fick
man vara så glad att äta om än
den var häfsken och jag har hört
många äldre säga att de kunnat
i sin barndom ätit många fler
"pösar" om blott deras lilla rilla-
leit räckte ja man fick aldrig mer
än en bit på ett tuns bröd till
någon, Den färska silletkaka-
de man aldrig nej det skulle
den vara, Man har antalad
att i en del beställ där hade man
sillstikka, i denna var små hak

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

—
4

ACC. N:R M. 12246:5.

och så står eller lång bit fick man,
Lenn kann mins jag att vi brukade ste-
ka salt sill i "luahålet" att låt lägga
den så kallade lutfisken så att den
blev lagom lös ansågs för knepigt
min slämma röntalade att försikden
då fan ej varken kalk eller soda.
utan då gjæde man så här, om den
skulle användas till jul, då på
Anna-lagen den 9 December skulle
fisken läggas i vatten här fick
den ligga i tre dagar, då togs den
upp och man hade väntats med
fiskbeitar och väl saltad och fin
bräknedsaska, man åt nägendet
fisk till middagarna, de andra
målen hade men ej råd med nå-
got extra såvel Ja kunn drake
ligen

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

ät man fisk å sill till potatis
och så gör man mag i allmenhet
än i dag här på samma landsbygg-
den. "Jittarsä" tillagades så här
en eller flera sätter att efter karkåls
medlemmar samt råda lägenhet
spjälades plädes ubenades injälte
eller som säskilt denna var
mycket begärlig som lite mellan
mål för beaven, bestagn, sittel
bänder soppades, en gryta med
vatten sattes även elden härlades
några mörätter, samt rikligt
med sänder soppad potatis detta
fick haka när var färdigt, så i-
luden den jämt ansade sittel
Maemar sade att om man hade
råd till lite smör, samt några

ACC. N:R M. 12246: 7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.

Kryddpepparkuren, ja då var det
riktigt kalasmat. Ja Mamma berättade
att de fattiga backstuga-
sittarna huser som deras enda savel
långs tider under vintern bestod
huru såkligen av sillstake, samt
om sådana som gjord något för
silket de som så ofta var fallet
dändes till avest "häktet" på
natten i bröd, innan de begä-
na sig i flåm hemmet dricka
en bra skvätt sillstake, såväl
att annars kunde magen bli
igenbrukad på stackarna, så Mamma

Som barn min jag att det var
en gammal gubbe, som man kalla-
de för "Lissa-boken", & Lissa Johannes
han hade fiskskalja, som var bra

ACC. N:R M. 12246:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

för barna, denna bytte han bort för
lite mat, han kunde även stå ödes!
Om det var någon som åt skaldjur
så försäkras jag ej fattigman.
Ja den salta i ständersillen var fattig-
mans såvel. Ja att flera köpte
en eller flera "valar" 80 st för på den
tiden såldes alltid den färskva sillen
i håg, hel eller halv samt hel eller
halv val, för in, eller motsättning
detta var ganska allment när som
jag var barn, ja någon som kände
koretas mod himmerkas, tag
hem den färskva sillen, så den var
just inte så my när den andän-
de, att salta in sill tillgick såhär
förest skulle den mängd, det vill
säga man lade sillen alla med

7.

ACC. N:R M. 12246:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ryggarna syp så städes salt på
stark mäng, så att det drasade mot
den mängd till, man lade i Rarvet
Sej så kallade ålagille var nu i
agusti månad, när det regnade
på myrke så det blev "fla" det
vill säga att små å stäe bäst
gick över sina bräder ja då
gick ålen, om man då hade
ålkirtarna perfekt i ordning kom
de det kända att det blev ål i
stark myrket vid sådana
tillfälle bjäds starkt och guda
vänner samt grannarna med
på kalaset ja hade man då
lite "stark" hade det kända att
att kalaset blev så bra att det
kändes i led magen å benen,

8

1
Ber om översände, från Eder.
märker att jag gämnt att berättat
när som den färska sillen, kogat
mängd, ett par dygn dygn, då
tagg den upp, och man lät tum-
men samt pekfingeret. kraftigt av-
stryka saltgajen från sillen, man
lag i munnen och följt mot sjä-
ten ty munnen var alltid med.
Sedan lade man sillen sidvis
i kunnan vart annan rader
munnd där sjäeten lag på fäe-
gående lav, och salt emellan var-
je lav, på på sätt att många
sillen blev ju laken myrke
sen och pin.